

Stručni rad

Utjecaj tradicionalnog i suvremenog obiteljskog odgoja na proces odgoja i obrazovanja u predškolskoj ustanovi

Silvija Čičko, bacc.praesc.educ.

Dječji vrtić CVRKUTIĆ Oroslavje

Sažetak

Jedan od glavnih ciljeva svake civilizirane zajednice je odgojiti, odnosno izgraditi, razvijati i oblikovati djecu da postanu punopravni članovi zajednice sa svim pozitivnim ljudskim odlikama. Veliku ulogu u odgoju uz obitelj imaju i odgojno obrazovne ustanove koje dijete polazi. Dječji vrtići prve su ustanove u kojima se djeca odvajaju od roditelja, a odgojitelji su uglavnom roditeljima prvi partneri u odgoju njihove djece. Razvojem društva i napretkom tehnologije sve je više odgojnih stilova za kojima roditelji posežu. Odgojitelj treba biti vrlo snalažljiv kako bi u skupini u kojoj su djeca koju roditelji odgajaju na različite načine dobila najbolje temelje za razvoj u kvalitetnu odraslu osobu. Veliku pomoć u tome odgojitelju može pružiti izgradnja suvremenog kurikulumu o kojem ovisi kvaliteta, kultura i kontinuitet međusobnog suživota djece i odraslih u određenom institucionalnom kontekstu; u ovom slučaju u dječjem vrtiću.

Ključne riječi: odgoj, tradicija, moderno roditeljstvo, ravnoteža

1. Odgoj u obitelji i ustanovama predškolskog odgoja

Odgoj je jedan od temeljnih zadataka svake civilizirane zajednice. Promjene u načinu i pristupu odgoju pa tako i obrazovanju protežu se kroz stoljeća. Nove znanstvene spoznaje o razvoju djeteta utječu na promjene u odgoju i obrazovanju. Uz to kroz povijest su različiti gospodarski, socijalni, moralni i politički aspekti utjecali na razvoj društva pa samim time i na poglede na odgoj i roditeljstvo. Posljednji desetljeća nikako se ne može zanemariti utjecaj medija i društvenih mreža na odgoj i stilove roditeljstva. Dječji vrtići prvi su partneri roditeljima u odgoju djece. Odgojitelji svojom kompetencijom trebaju utjecati na razmišljanja i stavove roditelja o odgoju kako bi pomogli da se dijete razvije u „kvalitetnu osobu“.

2. Najčešći odgojni stilovi

Tradicionalni odgojni stil u kojem se je strogo poštovala hijerarhija unutar obitelji, gdje su obitelji uglavnom bile mnogobrojne, bilo je točno određeno da je otac ili djed glava obitelji, a majka se brine za djecu i kućanstvo i podrazumijevao se autoritativan odgojni stil u kojem su djeca bila poslušni pojedinci i njihovim željama i potrebama nije se pridavala prevelika pozornost. Ovakve obitelji i danas postoje u manjem obujmu nego prošlih desetljeća, ali još uvijek ih susrećemo i ponekad su djeca iz takvih obitelji polaznici predškolskih odgojno obrazovnih ustanova, posebice u programu predškole u godini prije polaska u osnovnu školu. U suprotnosti ovom strogom, autoritativnom i tradicionalnom odgoju u posljednjih nekoliko desetljeća odgoj postaje sve više suvremen, roditelji se više posvećuju proučavanju znanstvenih spoznaja vezanih za odgoj, a dijete važan pojedinac zajednice. Nerijetko se događa da su cijele obitelji podređene djetetu i njegovim potrebama što također može imati negativne posljedice na kvalitetan rast i razvoj djeteta. Na ovakav način odgoja uvelike utječu promjene u samoj strukturi, ali i organizaciji obitelji te promjene u načinu shvaćanja odgoja. Iako modernizacija donosi brojne pozitivne aspekte u isto vrijeme donosi i niz negativnosti zbog prezauzetosti roditelja poslovnim obavezama, prevelikoj dostupnosti neprimjerenih medijskih sadržaja djeci i udaljavanja članova obitelji međusobno, ali i udaljavanja od porodice. Iz svega navedenog možemo zaključiti da je odgajanje djece u današnje „moderno vrijeme“ izrazito izazovno, teško i ponekad stresno kako za obitelj tako i za odgojno obrazovne ustanove, posebno kada se unutar odgojno obrazovne skupine nalaze djeca roditelja sa sasvim različitim pogledima na ispravnost odgoja od strogo tradicionalnih do pristaša potpuno popustljivog odgoja, prezaštitničkog roditeljskog stila, takozvanih „helikopter roditelja“ ili pak nezainteresiranog roditeljstva. Odgojitelj u odgojno obrazovnom sustavu treba biti veliki profesionalac da bi svakom djetetu bile zadovoljene osnovne tjelesne potrebe, potrebe za sigurnošću, osigurana poticajna okolina te zadovoljena potreba za istraživanjem i učenjem, a u isto vrijeme poštovala želje i odgojni stilovi roditelja djeteta. Odgojitelj treba biti izuzetno osjetljiv te znati promatrati, oslušivati, čuti te u skladu s tim pronaći najbolje načine za djelovanje na djetetove razvojne potrebe. Od odgojitelja se očekuje snalažljivost te brza reakcija kao jedna od najvažnijih odlika kompetentnog odgojitelja. Najvažniji cilj svakog odgojitelja je dobiti djeteta kako bi odraslo u uvjetima koji će mu omogućiti da se razvije u kvalitetnu odraslu osobu.

2.1. Utjecaj odgojitelja na odgojne stilove roditelja

Poziv odgojitelj vrlo je zahtjevan; većina odgojno obrazovnih djelatnika će se složiti da je sa svakom novom generacijom sve više zahtjevan. Unutar skupine susrećemo se s roditeljima koji žele sudjelovati u svim aspektima odgoja njihovog djeteta, koji traže detaljne izvještaje o ponašanju njihovog djeteta na kraju dana, roditelja koje moramo „povlačiti za rukav“ kako bi pročitali obavijest na oglasnoj ploči pa sve od roditelja koji nakon što ih izvijestimo o neprimjerenom ponašanju djeteta predlože da upotrijebimo metodu koja nije primjerena ni za dječji vrtić niti za odgoj uopće. Velik problem stvaraju i roditelji koji negiraju neku potrebu ili razvojni nedostatak svog djeteta što nas često dovodi do situacije da roditelji ni nakon razgovora sa stručnim timom odgojno obrazovne ustanove ne posjete specijaliste koji su im preporučeni nego se problem koji je trebao biti riješen u predškolskoj ustanovi prenese u osnovnu školu.

Velik izazov u odgoju u odgojno obrazovnoj ustanovi su i različiti prije spomenuti stilovi roditeljstva. Odgojitelji svakodnevno pronalazi načine da poštujući želje roditelja kao partner odgoja i obrazovanja njihove djece zadovolji razvojne potrebe svakog djeteta. Jedan od primjera kolika je zahtjevnost poziva odgojitelj je situacija u kojoj sam se osobno našla. Jedno dijete čiji su roditelji zagovornici slobodnijeg odgoja u skupinu je donio slikovnicu Nele Moost i Michaela Schobera „Mrvica raste u maminom truhu“. Pojedini roditelji zgražali su se nad slikovnicom dok je roditelj koji je vlasnik slikovnice smatrao sasvim normalnim pričati o tematici začeca i rođenja s djetetom. Bilo je potrebno pronaći način da u datoj situaciji svi budu zadovoljni. Primijenila sam individualni pristup gdje sam slikovnicu pročitala djeci čiji se roditelji slažu s tematikom, a za ostalu djecu pripremila sam aktivnosti za koje sam znala da će im zaokupiti pozornost i neće imati potrebe za doći poslušati slikovnicu. Pojedini roditelji očekuju da djece svakodnevno borave na dječjem igralištu, neovisno o vremenskim prilikama, dok drugi strahuju od prehlade i kod najmanjih promjena vremenskih uvjeta. Zbog toga odgojitelji moraju neprestano promišljati i pronalaziti načine kako zadovoljiti sve, a u cilju dobrobiti djeteta. Odgojitelj neprestano promišlja kako da roditeljima kojima je partner u odgoju ukaže na najbolje načine za odgoj djeteta, a da pritom ne povrijedi roditelja i djetetu omogućiti najbolje temelje za razvoj.

3. Zaključak

Odgojitelj mora vrlo mudro „ploviti“ među različitim očekivanjima roditelja, ali i zadovoljavati potrebe djeteta. Potrebno je naći mjeru između očekivanja roditelja različitih odgojnih stilova i dobrobiti djeteta koja nam je najvažnija. Odluke odgojitelja o postupku u određenom trenutku ovise o kvaliteti cjelokupnosti življenja djeteta u dječjem vrtiću. Djetetu je potrebno omogućiti zadovoljavanje razvojnih interesa, potreba i prava. Veliku pomoć odgojitelju pruža i suvremeni kurikulum odgojno obrazovne ustanove koji ovisi o kvaliteti, kontinuitetu i kulturi zajedničkog življenja djece i odraslih u određenom institucionalnom kontekstu. Da bi kvalitetan odgoj mogao prenijeti na djecu, ali i roditelje kojima je partner u odgoju odgojitelj mora stalno promišljati, učiti i dodatno se obrazovati kako bi bio u korak s najnovijim spoznajama s područja odgoja i obrazovanja jer djeca su najvažnije što nam je dano i samo ispravnim odlukama i ulaganjem u njihov odgoj možemo pridonijeti da njihova i naša budućnost bude sretna i sigurna.

4. Literatura

- [1.] Maleš, D.(ur.) (2011). Nove paradigme ranoga odgoja. Zagreb: FF Zagreb, Zavod za pedagogiju, Alinea
- [2.]Miljak A. (2009.) Življenje djece u vrtiću. Zagreb, SM Naklada
- [3.][Značajke suvremenog naspram tradicionalnog kurikulumu ranog odgoja \(srce.hr\)](#) (21.7.2023.) Petrović Sočo B. (2009.) Pedagogijska istraživanja